ببە بەوەی کە هەی: شرۆڤەیەک بۆ فیلمی ئەلبەرت نۆبس ... خەندە حەمید

” تۆ پێویست نییە ببی بە هیچ شتێك جگە لە خۆت.” هیوبەرت

ئەلبەرت نۆبس فیلمێکی درامی بەریتانی_ئێرلەندییە، باس لە سەدەی نۆزدە دەکات، لە ڕۆمانێکی ڕۆماننووسی ئێرلەندی جۆرج مۆرەوە وەرگیراوە. لەلایەن ڕۆدریگۆ گارسیاوە کاری دەرهێنانی بۆ کراوە. کارەکتەری سەرەکی ئەم فیلمە لەلایەن خانمە ئەکتەر (گلێن کلۆز)ەوە ڕۆڵی دەگێردرێت، هەروەها ئەکتەری یاریدەدەر (جانێت میکتیەر) کە هەردووکیان بۆ باشترین ئەکتەر و باشترین ئەکتەری یاریدەدەر پاڵێوراون. هەروەها ئەم فیلمە خەڵاتی گۆڵدن گڵۆبی بردۆتەوە، هاوکات بۆ خەڵاتی ئەکادیمی باشترین مکیاژ پاڵێوراوە. پێشتر ئەم ڕۆمانەی جۆرج مۆر لە ساڵی ١٩٨٢دا بە ناونیشانی ”ژیانی تایبەتی ئەلبەرت نۆبس” کراوە بە شانۆ، کە هەمان ئەکتەر (گلێن کلۆز) ڕۆڵی تێدا گێڕاوە، لەم شانۆیەیدا خەڵاتی باشترین ئەکتەری بردۆتەوە.

ئەم فیلمە چەندین ڕانانی جیاواز و فرە بۆ لێڕوانەر هەڵدەگرێ، ئەوەی جێی سەرنجە و دەبێ بگوترێ ئەوەیە: ئەلبەرت نهێنییەکی لە ژیانیدا هەیە، ئەو لە ڕاستیدا ژنە، بەڵام کارەکتەری ڕاستەقینەی خۆی گۆڕیوە. کاتێ ژنێک جێندەری خۆی دەشارێتەوە و وەک پیاو ڕۆڵ دەگێرێ، ئەوا لە ژێر لایەنەوە چیرۆکێکی تراژیدی لە پشت ئەم خۆ شاردنەوەیەدا هەیە. ئەو بۆ ماوەی ٣٠ ساڵە لە بەرگێکی پیاوانەدا خۆی شاردۆتەوە، وەک گارسۆن بەو پەڕی توانا و بەدڵگییەوە، بەڵام پڕ لە غەم و ئازار ئیش دەکات. ئەو بۆ گۆڕینی شێوە و شاردنەوەی جێندەری خۆی چیرۆک و هۆکاری خۆی هەیە؛ نەک بە حەز و ئارەزووی خۆی بێت، بەڵکو بۆ پاراستن لە خۆی و ئیشکردنێکی سەربەخۆیانە بووە.

ئەلبەرت لە گێڕانەوەی یادەوەرییە تاڵەکانی ژیانیدا ئەوە ڕووندەکاتەوە کە ئەو لەلایەن ژنێکەوە بە ناوی خاتوو نۆبس بەخێوکراوە. ئەو ژنە لەلایەن ماڵی دایکی ڕاستەقینەی ئەلبەرتەوە پارەی پێدراوە بۆ ئەوەی بەخێوی بکات. بەهۆی ئەوەی کە پارەی دراوەتە ئەلبەرت شانسی ئەوەی هەبووە کە ماوەیەک بخوێنی. خاتوو

نەبس دەزانێ ئەلبەرت کەیە، بەڵام هەرگیز پێی نەگوتووە، خاتوو نەبس لەپڕ دەمرێ کاتێ ئەلبەرت تەنیا تەمەنی ١٤ ساڵ بووە.

ئەلبەرت هەرگیز نەیزانیوە دایک و باوکی کەیە، بۆ دەبێ ئەو ژیانە بژی. تەنیا وێنەیەک بە ئەلبەرت دراوە و پێی گوتراوە کە ئەوە دایکییەتی. ئەو بەپشتگیری و پاراستن لەنێو ژیانێکی نەپارێزراودا دەمێنێتەوە، دواتر بڕیار دەدات ئیش بکات. شەوێکیان لەلایەن پێنج پیاوەوە پەلامار دەدرێ و دەستدرێژی سێکسی دەکرێتە سەر، ئازار دەدرێ و بەم شێوەیە بەجێ دەهێڵدرێ. ماوەیەک پاش ئەوە دەبیستێ ئێوارێ خوانێکی گەورە لە هۆڵی فریماسۆن (Freemason’s Hall) ڕێکدەخرێ، بۆ ئەمە پێویستیان بە گارسۆنە. لەم کاتەدا بە خۆی دەڵێ فیگوری من بۆ گارسۆنی باش و دروستە. هەر ئەو کاتە قاتێکی پیاوانە پەیدا دەکا تاکو ئیشەکە وەربگرێ، هەرچەندە گومانی هەیە کە بتوانێ ئیشەکە بەدەستبهێنێ، بەڵام سەرکەوتوو دەبێ و لەنێو قاتێکی پیاوانەدا دەست بە ئیش دەکا، چونکە بەدەستهێنانی ئیش و ئیشکردن وەک پیاو ئاسانترە وەک لە ژن، ئەمە چیرۆکی بوون بە پیاوی ئەلبەرتە.

چی ڕوودەدات ئەگەر کەسێک ڕۆڵی جێندەرەکەی دیکە بگێڕێ؟ زۆر بەسادەیی گەر کۆمەڵگە ڕێگە بە کەسانێک بدات ببنە ئەو کەسەی کە هەن و ئەوەیان خۆشبوێ کە دەیانەوێ؛ ئەوا هەرگیز ئەو ژیانە و ڕێگە تراژیدییە ناگرنەبەر، کە پڕە لە تاسە، نهێنی و هەڵخەڵەتاندن. ئەمە ئاڕگومەنتی ئەوەمان پێدەدات جیاوازییە جێندەرییەکان ئەنجامی چەوساندنەوە و ستەمکاری کۆمەڵگەن، کە وەها دەکەن ژن و پیاو گەرەکە چۆن ڕەفتاربنوێنن، بەردەوام ڕۆڵی جێندەری خوازراو دەسەپێنن بەسەر هەردوو ڕەگەزدا. زۆرینەی جیاوازییەکانی نێوان ژنان و پیاوان بەرهەمهێنراوی کۆمەڵایەتین، بۆیە شیاوی گۆڕانن.
ژیانی ئەلبەرت بەتەواوی گۆڕانکاری بەسەردا دێت، کاتێک پیاوێک بەناوی هیوبەرت بۆ بۆیاخکردنی هەندێ شوێنی ناو ئوتێلەکە دێت، پێویستە بۆیاخچییەکە بە شەوێک لە ئوتێلەکەدا بمێنیتەوە. خاتوو مارگەرێت کە خاوەنی هۆتێلەکەیە پێشنیار دەکات بۆیاخچییەکە ئەو شەوە لە ژوورەکەی ئەلبەرت بمێنیتەوە. هیوبەرت بەڕێکەوت بە نهێنییەکەی دەزانێ، ئەلبەرت ترسێکی زۆر لە سیمایدا بەدەردەکەوێ، لە هیوبەرت دەپاڕێتەوە بۆ ئەوەی نهێنییەکەی بپارێزێ و ئاشکرای نەکات. بۆیاخچییەکە بەڵێنی پێ دەدات کە نهێنییەکەی لای ئەو پارێزراو دەبێت، بەڵام ئەلبەرت بە دڵنیابوونەوە لە بەڵێنەکەی ئەو، بەردەوام بە دەوریدا دێ و دەچێ بۆ دەرفەتێک دەگەڕێ کە دیسان

بەڵێنی لێ وەربگرێتەوە.

پاشان هیوبەرت بە دڵنیاکردنەوەی ئەلبێرت قۆپچەی کراسەکەی دەکاتەوە تاکو مەمکەکانی نیشان بدات، ئەویش هەمان نهێنی و ئەزموونی هەیە، بەڵام بە چیرۆکێکی جیاواز. نۆبس بە ڕادەیەک شۆک دەبێ کە قسەی بۆ ناکرێت، پاشان دڵخۆشییەکی سەیر بە ڕووخسارییەوە دیارە. ئەو لەوێدا هەست دەکات چیتر تەنیا و نامۆ نییە، ئەو تاکە کەس نییە نهێنییەکی بەم شێوەیەی لەگەڵ خۆیدا هەڵگرتبێ. چیرۆکی هیوبەرت ئەوەیە: لەدەست هاوسەرە خراپ و بەدمەستەکەی هەڵاتووە کە بەردەوام شەڕی لەگەڵ کردووە و لێی داوە. هیوبەرت بە لێهاتوویی خۆی ئیشی هاوسەرەکەی فێربووە و ئێستا کاری پێ دەکات.

ژنەکان ئازارەکانیان لەیەک دەچن و هاوشێوەن، چونکە بەردەوام بە هەمان ڕێگە ئازار دەدرێن. ئەو هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێک بەناوی کاسلین کردۆتەوە، کە وەک خۆی تەنیا و بێکەسە، ئێستا بەیەکەوە زۆر بەختەوەرن. ئەلبێرت لەمەوە دەیەوێت ئاراستەی ژیانی بگۆڕێت، ئەویش بتوانێ دەرفەتێکی ئاوا لە ژیانیدا رێکبخات؛ بەختەوەرانە ئەو کارە بکات کە چەندین ساڵە خەونی پێوە دەبینێ و پارەکانی بۆ بەلاوەدەنێ و پاشەکەوتیان دەکا. ئەلبێرت چۆن رەفتاری گۆڕیوە ئاواش کارەکتەری گۆڕاوە، ئەو توشی سەرلێشێوان دەبێت بەهۆی ئەو پرسیارانەی لای دروست دەبێت سەبارەت بە پەیوەندی هیوبەرت و کاسلین. ئەو پرسیارە دەکات کە چۆن هیوبەرت ئەم هاوسەرگیرییەی ڕێکخستووە؟ کەی بە کاسلینی وتووە، ئەو ژنە، پێش هاوسەرگیرییەکە یان دوای هاوسەرگیرییەکە، ئەو درک بەوە ناکات کە پەیوەندی ئەوان پەیوەندییەکی هۆمۆسێکسوالییە (لیسبیەنانەیە).

لە یەکێک لە دیمەنەکاندا ئەلبێرت و هیوبەرت پێکەوە بەرگی ژنانە دەپۆشن، هەردووکیان نامۆ دەردەکەون، ئەلبێرت لە کەنار دەریاکەدا بە پۆشینی بەرگی ژنانەوە تەواو هەستێکی نامۆی هەیە لەگەڵ ئەوەدا هەستی بە ئازادی و ژنێتی خۆی دەکرد. ئەو هەستانەی ئەلبێرت دەرخەری ئەوەیە کە ئەو هەست دەکات لە جەستەیەکی هەڵەدا بەند نەکراوە، بەڵکو لە بار و دۆخێکی دژواردا ناچارکراوە جێندەری خۆی بگۆڕێ. جەستەی مرۆڤەکان هۆشی مرۆڤەکان دەگۆڕێ، هەروەک چۆن هۆشیش ڕەفتارەکان دەگۆڕێ، مرۆڤەکان زوو ڕادێن بەو بارودۆخانەی کە بەسەریاندا دێت، ئەوان دەتوانن خۆیان بگونجێنن. هەروەک ژنە فەیلەسوف هاسلانگەر (Haslanger) پێی وایە، جیاوازیکردن لە نێوان سێکس و جێندەر، دەبێتە هۆی لێک جودا کردنەوەیان: ئەوان جودان لە یەکدی، لێرەدا یەکێک دەتوانێ بە سێکس مێ بێت، بەڵام بە جێندەر

نێر بێت، یان بە پێچەوانەوە. هەروەک لەم فیلمەدا ئەلبێرت و هیوبەرت هەردووکیان بە سێکس مێن (ژنن)، بەڵام بە جێندەر پیاون.

لە کۆتاییدا ئەلبێرت لەژێر کاریگەری هیوبەرت دەیەوێت لەگەڵ یەکێک لە کچە خزمەتکارکان بچێتە دەرەوە و ژووانی لەگەڵ ببەستێ و خەونەکانی لەگەڵدا بەدی بێنێت، دواجار هاوسەرگیری لەگەڵ بکات، بە ئەوەی لەو هەستەی خۆی دڵنیابێ و یەکلابێت کە چییە و چۆنە؟ لەمەدا شکست دێنێ و بە مردنێکی تراژیدیانەی خۆی کۆتایی دێت، لەوەوە نهێنییەکەی بۆ هەمووان ئاشکرا دەبێت.